

Història del Carnestoltes

El carnaval és una de les festes més populars arreu del món. Cronològicament **precedeix** l'austeritat i la penitència de la **quaresma**.

Comença el *dijous gras* o llarder i acaba amb l'**enterrament de la sardina** o també, com a molts pobles dels Pirineus, amb la crema o enterrament del Carnestoltes, el dimarts de carnaval. El dia següent es dimecres de cendra, **primer dia de quaresma** (falten quaranta dies per Pasqua).

El carnaval "carnem levare" o treure la carn, en referència al **desdejuni**, ja el celebraven egipcis, jueus, grecs, en les saturnals romanes (festes de les classes pobres on els amos i els esclaus es canviaven els papers) i amb una clara relació amb les lupercales relacionades amb la fecunditat i les matronals on les dones prenen la iniciativa en l'activitat sexual. També té referències en les celebracions paganes d'alegria per l'**arribada de la primavera** i les disfresses simbolitzen el canvi que realitza la natura. Amb el cristianisme, el carnaval perd els elements màgics i és en l'**edat mitjana** i en especial a Itàlia, on pren una dimensió festiva, luxuriosa i de permissivitat.

A les nostres comarques el carnaval s'anomena **carnestoltes**, que significa "carnes tollendas" o **carns suprimides** amb clara al·lusió a l'inici del dejuni.

El carnestoltes prengué llavors personalitat pròpia, era un senyor molt "juerquista", que li agradaven molt les dones, la broma i que manava mentre durava la festa. La gent cansada de veure'l fent malifetes l'apressava, el passejava pel poble i era conduït a un jutjat popular, on era condemnat a morir penjat i perquè fins i tot l'esperit desaparegués del poble, el cremaven i així tornava la pau a les cases. Encara que en alguns pobles el carnestoltes deixa escrits abans de morir un testament, on es reia de les malifetes realitzades i d'alguns dels habitants del poble.

Aquest personatge es representava amb pantalons i camisa farcits de palla, un barret al cap i un nas llarg, es penjava d'algun paller i després es passejava pel poble, fins ser jutjat i ajusticiat.

Carnaval és doncs una **licència controlada** de la rutina diària i la quotidianitat, dies de ballar, cantar, empaitar a les dones, fer bromes, menjar molta carn (embotits), origen dels actuals ranxos, bones fartanades per **poder suportar** el deler del **dejuni quaresmal**. Com que abans no hi havia recursos per comprar màscares, el jovent **s'emascarava la cara amb cendra** i quan veien alguna persona que no anava disfressada la perseguïen amb una escombra i li tiraven serradures i cendra perquè quedés disfressat. Si trobaven algú treballant el lligaven de mans i li posaven una multa, normalment tot s'arreglava amb algun trago de vi o alguna cosa de menjar. Els que no n'eren partidaris es solien quedar a casa i moltes vegades eren víctimes de bromes i cantarelles. Han estat diversos els períodes on **s'ha prohibit el carnestoltes**, Felip V, ho va abolir ja que màscares i disfresses donaven anonimat a venjances. Carles III n'aixecà la prohibició i el 1773, es prohibeix de nou l'ús de capes i màscares. La més recent de les prohibicions la trobem el 1939, quan Franco prohibí el carnaval arreu del país, essent permesa exclusivament per als infants. (*text de Toni Alet*)